

(на 4-ту добу) відповідно. **Висновки.** Застосування гравітаційного плазмаферезу у хворих на набрякову форму ГП зменшує рівні окремих показників порушення функції підшлункової залози, печінки й синдрома системної запальної відповіді.

УДК 616-001.36-02:616.12-008.46-036.11

Світлик Ю.О., Підгірний Я.М., Гарбар М.О., Світлик Г.В., Сало В.М.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Альтерація фосфору при кардіогенному шоку, зумовленому STEMI

Вступ. Фосфор відіграє важливу роль у підтриманні гомеостазу організму, а саме: в утворенні енергії, функціонуванні нуклеїнових кислот та забезпеченні активності ензимів. Механізм гіпофосфатемії при серцевій недостатності полягає у виснаженні АТФ у міокардіальних клітинах і зменшенні 2,3-дифосфогліцерату в еритроцитах. Клінічно гіпофосфатемія може бути асоційована з порушеннями ритму серця й дисфункцією міокарда. **Мета:** провести ретроспективний аналіз рівня неорганічного фосфору в сироватці крові пацієнтів із кардіогенним шоком на фоні STEMI, яким проводилась негайна реперфузійна терапія — первинне черезшкірне коронарне втручання. **Матеріали та методи.** Дослідження проведено в КНП КЛШМД м. Львова. Включено 31 пацієнта (середній вік $61,19 \pm 12,91$ року), 17 з яких проводилось первинне черезшкірне коронарне втручання з приводу STEMI із кардіогенним шоком і 14 — коронарографія з діагностичною метою при ішемічній хворобі серця. Проводився аналіз кількісного вмісту фосфору при надходженні в лікарню, а у групі пацієнтів із STEMI — також після проведення стентування. Референтні значення фосфору: $0,81-1,55$ ммоль/л. Жоден пацієнт не мав факторів ризику гіпо- та гіперфосфатемії. Дані наведено у вигляді середньоарифметичного значення й середнього квадратичного відхилення. **Результати.** Середня величина фосфору в усіх досліджуваних пацієнтів при надходженні становила $1,71 \pm 0,45$ ммоль/л (від 0,8 до 2,6). Середня величина фосфору у пацієнтів із STEMI при першому вимірі була $1,48 \pm 0,41$ ммоль/л (від 0,80 до 2,2), у групі з ішемічною хворобою серця — $1,98 \pm 0,34$ ммоль/л (від 1,4 до 2,6) ($p = 0,0009$); при другому вимірі у пацієнтів із STEMI — $1,32 \pm 0,38$ ммоль/л (від 0,8 до 2,0) ($p = 0,2687$). Гіпофосфатемія спостерігалась в 1 пацієнта із STEMI при надходженні в лікарню й утримувалась після стентування і в 1 пацієнта із STEMI проявилась на фоні кардіогенного шоку, що було верифіковано при повторному визначенні. Також ми зафіксували значиму гіперфосфатемію (> 2 ммоль/л), що спостерігалась у 9 (29 %) пацієнтів при надходженні: у 7 пацієнтів з ішемічною хворобою

серця й лише у 2 пацієнтів із STEMI. **Висновки.** Можемо припустити, що гіпофосфатемія є маркером тяжкості гострого періоду інфаркту міокарда, однак, як вказують літературні джерела, вона не асоціюється з гіршим прогнозом лікування. Не вивченим залишається взаємозв'язок між серцевою функцією й гіпофосфатемією з клінічними кінцевими точками. Вважаємо, що у відділеннях інтенсивної терапії слід впровадити протоколи щодо моніторингу й корекції рівня фосфору.

Список літератури

1. Галушко О.А. Приховані небезпеки періопераційного періоду: фокус на гіпофосфатемії / О.А. Галушко, С.І. Бабак, М.В. Болюк // *Медицина невідкладних станів*. — 2018. — № 5(92). — С. 41-48.
2. Ariyoshi N., Nogi M., Ando A., Watanabe H., Umekawa S. Hypophosphatemia-induced cardiomyopathy: a literature review // *The American Journal of the Medical Sciences*. — 2016. — 352(3). — 317-323. doi:10.1016/j.amjms.2016.04.013.
3. Champion S., Gauzere B.A., Vandroux D. Hypophosphatemia in patients with cardiogenic shock // *Journal of Critical Care*. — 2012. — 27. — 511-513. doi:10.1016/j.jccr.2012.07.018.
4. Fukumoto S. Phosphate metabolism, hyperphosphatemia and hypophosphatemia // *Encyclopedia of Endocrine Diseases*. — 2nd Edition. — 2018. doi:10.1016/B978-0-12-801238-3.66143-3.

УДК 616.34:617-089-08

Слободянюк Р.М.¹, Мельник В.М.²

¹Українська військово-медична академія, м. Київ, Україна

²Головний військовий клінічний госпіталь, м. Київ, Україна

Сучасні методи застосування раннього ентерального харчування в комплексному лікуванні поранених і хворих

Вступ. Розвиток у травмованих недостатності шлунково-кишкового тракту (ШКТ) обмежує забезпечення організму пластичними й енергетичними субстратами, що на фоні гіперкатаболічної реакції призводить до імуносупресії й інфекційних ускладнень. Одним з методів корекції ускладнень при тяжкій поєднаній вогнепальній травмі є раннє ентеральне харчування. **Мета:** вивчити особливості, доцільність і можливості раннього ентерального харчування в комплексному лікуванні поранених і хворих з метою зниження ускладнень. **Матеріали та методи.** Проведено ретроспективно-проспективне дослідження 45 поранених із тяжкою поєднаною вогнепальною травмою черевної порожнини й кінцівок. Для вивчення можливості й порівняльної ефективності різних способів і термінів нутритивної підтримки всі пораненні залежно від термінів надходження в Головний військово-медичний клінічний центр після поранення були розділені на групи: у 1-шу групу увійшли 15 поранених, які на-

дійшли протягом 1–2 доби після поранення, у 2-гу групу увійшли 15 поранених які надійшли на 4–5-ту добу, у 3-тю групу — 15 поранених які надійшли на 5-ту — 7-му добу після поранення. **Результати.** Підготовка ШКТ до раннього ентерального харчування дозволила почати його проведення вже на другу добу з моменту травми. У цей період об'єм введеної ентеральної суміші становив $7,1 \pm 1,4$ мл/кг, а через 96 годин поранені 1-ї групи одержували ентеральне харчування в повному об'ємі, що становив $28,4 \pm 2,1$ мл/кг на добу. У той же час поранені 2-ї групи одержували ентеральне харчування в об'ємі $28,4 \pm 1,9$ мл/кг лише на 6-ту — 7-му добу з моменту початку харчування, а в 3-й групі об'єм ентеральної суміші до 9-ї доби становив усього $25,3 \pm 1,7$ мл/кг. Належний калораж (25–35 ккал/кг/добу) у першій групі був досягнутий на 4–5-ту добу від початку харчування, у поранених 2-ї групи таку ж кількість калорій стало можливим увести на 7–8-му добу, а поранені 3-ї групи одержували належний калораж лише на 10-ту добу від початку харчування. Проведення підготовки ШКТ до раннього ентерального харчування дає можливість вже на 5-ту добу одержувати 1,5 г/кг білка, у 2-й групі поранені отримували таку кількість білка лише на 8-му добу, а в 3-й групі на 10-ту добу кількість введеного білка не перевищувала 0,5 г/кг. **Висновки.** При оцінці стану кишечника, діагностиці стану всмоктування, його чутливості на кількість введених сумішей підтвердились рекомендації ЕСПЕН і розробки нашої клініки щодо термінів і кількості ентерального харчування.

УДК 617-001.17-06: 616.94.

Сорокина Е.Ю., Коваль М.Г., Тацюк С.В.
 ГУ «Днепропетровская медицинская академия
 МЗ Украины», г. Днепр, Украина
 КП «Одесский областной клинический
 медицинский центр», г. Одесса, Украина

Особенности течения гнойно-септических осложнений у больных с тяжелыми ожогами

Введение. Актуальность проблемы определяется частотой развития сепсиса и высокой летальностью у больных с тяжелыми и крайне тяжелыми ожогами. **Цель:** на основе ретроспективного анализа изучить частоту и причины развития гнойно-септических осложнений у больных с ожоговой болезнью. **Материалы и методы.** Проанализированы истории болезни 631 пациента с ожоговой болезнью (ОБ), которые находились на лечении в отделении анестезиологии с койками интенсивной терапии Одесского областного ожогового отделения с 2007 по 2017 годы. Стратификация проводилась в зависимости от возраста больных с тяжелыми и крайне тяжелыми ожогами, у которых был диагностирован сепсис ($n = 283$). В I группу анализа вошли дети ($n = 82$) в возрасте от 6 месяцев до 18 лет. Во II группу ($n = 201$) вошли взрослые (возраст от

19 до 80 лет). **Результаты.** У 283 анализируемых больных был диагностирован сепсис, что составило 45 % от общего количества пролеченных больных с ожогами. В 37,5 % ($n = 106$) случаев развитие гнойно-септических осложнений сопровождалось синдромом полиорганной недостаточности (СПОН). В ожоговое отделение для дальнейшего лечения были переведены 66,8 % ($n = 189$) больных, в 33,2 % ($n = 94$) случаев развитие гнойно-септических осложнений ОБ привело к летальному исходу. Дети составляли 22 % из общей численности больных с тяжелыми и крайне тяжелыми ожогами. Частыми осложнениями в I группе были почечно-печеночная недостаточность — 35,4 % ($n = 29$), сердечно-сосудистая недостаточность — 24,4% ($n = 20$), желудочно-кишечные кровотечения — 13,4 % ($n = 11$), ДВС-синдром — у 6,1 % ($n = 5$) детей со СПОН, пневмонии — 26,8 % ($n = 22$). У 12,2 % детей раннего возраста (до 1 года) с отягощенным анамнезом на фоне диагностики раннего ожогового сепсиса наблюдалась одновременная недостаточность 2 и более органов, которая привела к летальному исходу. Фактором, способствующим развитию ранних гнойно-септических осложнений во II группе (пневмония), был ожог пламенем в сочетании с ожогом верхних дыхательных путей (ОДП) и дымовой токсической ингаляцией (ДТИ). Развитие гнойно-септических осложнений и СПОН у 44 % взрослых больных с ОБ ($n = 88$), которые имели сопутствующую патологию со стороны сердечно-сосудистой системы (40,7 % больных), почек (31,8 %), пищеварительной системы (24,9 %), хронический алкоголизм в анамнезе (17,0 %), явилось причиной неблагоприятного течения ОБ и привело к летальному исходу. По данным ретроспективного анализа историй болезни выявлено, что среди больных II группы с тяжелыми и крайне тяжелыми ожогами СПОН не сопровождался развитием сепсиса в 56 % случаев ($n = 113$) и не привел к летальному исходу. **Выводы.** При тяжелых и крайне тяжелых ожогах у детей частой причиной ранних гнойно-септических осложнений был ранний возраст, отягощенный анамнез в сочетании с развитием СПОН. Причиной развития ранних гнойно-септических осложнений со стороны дыхательной системы у взрослых являлось сочетание ожоговой травмы с ОДП и ДТИ. Среди взрослых больных с тяжелыми и крайне тяжелыми ожогами позднее развитие СПОН не всегда сопровождалось развитием сепсиса и летального исхода.

УДК 616-08-035

Старіков А.В., Левченко Т.М.,
 Ключевський Д.О.
 Українська військово-медична академія,
 м. Київ, Україна

Особенности интенсивной терапии у больных с печеночной недостаточностью

Вступ. Головною причиною недостатної ефективності лікування хворих на печінкову недостатність є значні функціональні порушення з боку